

ผลของการใช้การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับ
การรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมองต่อความพึงพอใจ
ในบริการพยาบาลของผู้ป่วย

นางสาว นงนุช ประสิทธิ์วิไล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2432-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF USING PRIMARY NURSING FOR NEUROSURGICAL
PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION
OF NURSING SERVICE

Miss Nongnuch Prasitwilai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2432-9

481745

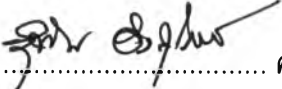
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมองต่อความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย

โดย นางสาวนงนุช ประสิทธิ์วิไล

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

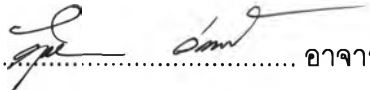
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์วรรณ อ่วมตานี

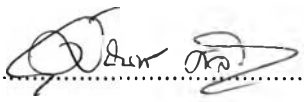
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์วรรณ อ่วมตานี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ชลโกสุม)

นงนุช ประสิทธิ์วิไล : ผลของการใช้การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมองต่อความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย.
(THE EFFECT OF USING PRIMARY NURSING FOR NEUROSURGICAL PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION OF NURSING SERVICE) อ. ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 127 หน้า. ISBN 974-14-2432-9

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วยก่อนและหลังการใช้การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโดยวิธีการผ่าตัดสมองในหอผู้ป่วยศัลยกรรม โรงพยาบาลรามธิบดี จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม คัดเลือกเข้ากลุ่มโดยวิธีการจับคู่ตามลักษณะของเพศและอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง โดยใช้แนวคิดการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้ของ Marram et al. (1979) และ Macguire (1989) คู่มือการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้และการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับการทดลอง ได้แก่ แบบสังเกตการดูแลผู้ป่วยแบบพยาบาลเจ้าของไข้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย เครื่องมือวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้เรื่องการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้ และการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1 ส่วนแบบสังเกตการดูแลผู้ป่วยแบบพยาบาลเจ้าของไข้และแบบสอบถามความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 และ .93 ตามลำดับ วิธีการดำเนินการทดลอง คือผู้ป่วยกลุ่มควบคุมที่ 1 และกลุ่มควบคุมที่ 2 จะได้รับบริการพยาบาลตามปกติ และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วยก่อนจำหน่ายออกจากหอผู้ป่วย ส่วนกลุ่มทดลอง จะได้รับบริการตามแนวทางการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้ และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในบริการพยาบาลเช่นกัน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจในบริการพยาบาลโดยรวมของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการใช้โปรแกรมการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง ไม่แตกต่างกัน แต่ความพึงพอใจในบริการพยาบาลเกี่ยวกับการแนะนำตนเองก่อนให้การพยาบาล การได้รับการดูแลจากพยาบาลคนเดิมอย่างต่อเนื่อง การเตรียมพร้อมให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน และ การให้คำแนะนำเมื่อจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต..... ทพญ. ประสิทธิ์วิไล.....

ปีการศึกษา2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4677835136: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEYWORD: PRIMARY NURSING / PATIENTS' SATISFACTION

NONGNUCH PRASITWILAI: THE EFFECT OF USING PRIMARY NURSING FOR NEUROSURGICAL PATIENTS ON PATIENTS' SATISFACTION OF NURSING SERVICE. THESIS ADVISOR: AREEWAN OUMTANEE, Ph.D. RN. 127 pp. ISBN 974-14-2432-9

The purpose of this quasi-experimental research was to compare the patients' satisfaction of nursing service before and after using primary nursing for neurosurgical patients. Study subjects consisted of 60 neurosurgical patients at Surgical Unit, Ramathibodi hospital. The subjects were divided into 3 groups: 2 control groups and an experimental group. The subjects in each group were matched by sex and age. Study instruments were primary nursing for neurosurgical patients program, a manual of primary nursing for neurosurgical patients, Primary Nursing Care Knowledge Questionnaire (PNCKQ), Nursing Care of Neurosurgical Patients' Knowledge Questionnaire (NCNPKQ), Primary Nursing Care Observation (PNCO) and Patients' Satisfaction of Nursing Service Questionnaire (PSNSQ). All instruments were tested for content validity. The reliability of PNCKQ and NCNPKQ were 1 and the reliability of PNCO and PSNSQ were .90 and .93, respectively.

According to the experiment, patients of each control group received routine nursing service. They were asked to complete the PSNSQ when they were discharged. Patients of experimental group were took care by nurses performing primary nursing for neurosurgical patients program. When patients were discharged, they were asked to complete the questionnaire as well. All data were analyzed by mean, standard deviation and t-test.

Major finding was as follows:

The overall of patients' satisfaction of nursing service in control group and experimental group were not different. However, patients in experimental group felt more satisfied with self-introduction, continuum of nursing service, preparation for emergency care from primary nurses and discharge planning than patients in control group.

Field of studyNursing Administration.....Student's signature *Nongnuch Prasitwilai*
Academic year2005.....Advisor's signature *Areewan Oumtanee*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์วรรณ อ่วมธานี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ศลโกสมุท กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาบดีคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัย และหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี หัวหน้างานการพยาบาลศัลยศาสตร์ ออร์โธปิดิกส์และเวชศาสตร์ฟื้นฟู ผู้ตรวจการพยาบาลหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย-หญิงชั้น 9 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณวิทยากรที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมการอบรม ขอขอบคุณบุคลากรในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย-หญิงชั้น 9 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ป่วยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความช่วยเหลือในการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ตลอดจนถึงกำลังใจที่ได้รับจากคณาจารย์ทุกท่าน ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยบางส่วน รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นในคณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการบริหารการพยาบาลทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งให้กำลังใจและให้การดูแลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณพี่น้องทุกคนของผู้วิจัย โดยเฉพาะน้องดา น้องกรม และน้องบิวที่ได้ให้การสนับสนุนทุกๆ ด้านและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณคุณคุณชูลีพร วชิรธนากรเพื่อนที่ดีที่สุดคนหนึ่งที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งกำลังใจที่ได้รับด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงพระคุณทุกท่านเสมอ ความดีและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย-หญิง ชั้น 9 โรงพยาบาลรามาริบัติ	10
การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดผสมอง	14
การดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้	26
ความพึงพอใจในบริการพยาบาล	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
กรอบแนวคิดการวิจัย	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การดำเนินการทดลอง	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
รายการอ้างอิง	88

	หน้า
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	97
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ง ตารางวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	127

ตารางที่

1	เปรียบเทียบการดูแลผู้ป่วยแบบตามหน้าที่ แบบทีมและแบบพยาบาลเจ้าของไข้.....	12
2	แสดงลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยก่อนและหลังการใช้การดูแลแบบพยาบาล เจ้าของไข้สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดสมอง จำแนกตาม เพศ และอายุ.....	48
3	แสดงผลคะแนนการสังเกตการดูแลแบบพยาบาลเจ้าของไข้ จำแนกตามรายชื่อของ แต่ละกิจกรรม.....	60
4	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยกลุ่มควบคุมที่ 1 กลุ่มควบคุมที่ 2 และกลุ่มทดลอง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนครั้งของการ เข้ารับการรักษา และวิธีการรักษา.....	66
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 1 และกลุ่มควบคุมที่ 2 จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	68
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 1 และกลุ่มควบคุมที่ 2 จำแนกตามรายชื่อ.....	69
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 1 และกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	71
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 1 และกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายชื่อ.....	72
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 2 และกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	74
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วย กลุ่มควบคุมที่ 2 และกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายชื่อ.....	75

สารบัญแผนภูมิ

ญ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	64